

Leto bolo aj o prípravách na školský rok či veľké podujatia v mestskej časti

Otvoria školy, budú hody i spomienka

September. To nie je len nástup do školy, ale v mestskej časti býva tento mesiac tradične spojený aj s Dúbravskými hodmi či festivalom umenia Spomienka na Deža v Parku na Fedákovej. Na jeseň sa opäť rozbehnú aj krúžky a voľnočasové aktivity.

Všetky trojročné dúbravské deti prijaté. Tak znela dobrá správa záverom školského roka z materských škôl. V dvanástich materských školách bolo 308 miest pre novoprijímané deti.

„V zápise sa prihlásilo 216 detí starších ako tri roky, a teda všetky deti, ktoré sa ku nám prihlásili, boli prijaté,“ upresnil prednosta úradu Rastislav Bagar. „Ostávajúce voľné miesta sme doplnili deťmi mladšími ako tri roky, pričom sme vedeli prijať všetky deti narodené v septembri a októbri 2022.“

O prijímaní detí do materských škôl v Dúbravke už desiaty rok rozhodujú objektívne bodovacie kritériá, ktoré zohľadňujú trvalé pobyty, vek a prípadne súrodencov v materskej škole.

Leto patrilo aj prípravám na nový školský rok, opravám a rekonštrukciám v školských budovách. Pokračujú práce na šiestich nových triedach, čiže na prístavbe Základnej školy Beňovského, na Základnej škole Sokolíkova vymieňala mestská časť poškodenú podlahu a na Základnej škole Nejedlého pracovala na rozsiahlej obnove skladu potravín, modernizovalo sa tiež zadné schodisko a kabínky na toaletách pre dievčatá aj chlapcov na druhom podlaží.

Aby bola cesta do školy a pohyb detí bezpečnejší. V téme čísla sme sa pozreli na to, aké pravidlá platia v doprave v obytných zónach a zónach 30. A aby bol návrat po prázdninách či dovolenkách príjemný, je dobré plánovať. Na 24 strane nájdete podrobný program Dúbravských hodov a na 6. strane festivalu Spomienka na Deža.

Leto v znamení opráv: Na uliciach aj športoviskách

Bežecký ovál, doskočisko aj ihriská

„Dúbravka bude mať jedny z naj-lepších podmienok pre atletiku,“ s úsmevom komentoval rekonštrukciu ďalšieho športoviska v mestskej časti Radek Šatka z referátu športu miestneho úradu. Pripomenul zmodernizovaný areál Základnej školy Sokolíkova či športovisko SPŠE Karola Adlera. Obnovou teraz prechádza areál Základnej školy Beňovského. Dlho očakávaná rekonštrukcia sa začala 1. júla, trvať má štyri mesiace.

Moderný priestor ponúkne ihriská, bežecký ovál, doskočiská aj technické zázemie – pre žiakov, športové kluby aj verejnosť. Neposkytne podmienky len atlétom, ale napríklad aj futbalistom, ktorí trénujú a výstavbou prídu o ihrisko na štadióne ŠCP Bratislava M. Sch. Trnavského. Projekt je podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu športu.

Okrem zlepšenia podmienok pre šport sa skvalitní aj kultúrny zážitok v Dome kultúry Dúbravka. Počas leta rekonštruovala mestská časť červenú sálu kultúrneho domu, výsledkom je nové pohodlné sedenie pre divákov v hľadisku. V Kultúrnom centre Fontána zas miestny úrad dokončil kompletnú rekonštrukciu toaliet pre návštevníkov.

Počas leta pracovala mestská časť i v uliciach. Rekonštruovala schodisko medzi Tranovského a Cabanovou ulicou. Nový asfalt má časť ulice Pod záhradami, Brižitská ulica, križovatka Jadranská – K Horánskej studni a Koprivnická či časť K Horánskej studni, pri parku. V auguste začala aj rekonštrukcia chodníkov a ciest na Klimkovičovej ulici, vrátane vjazdu z Hanulovej ulice. Práce majú trvať päť týždňov.

(lum, dš)

Odpad bezplatne a aj predmety pre opätovné využitie KOLO

Ako funguje zberný dvor?

Dúbravský zberný dvor je v lokalite Pod brehmi neďaleko útulku Slobody zvierat. Otvorený je od utorka do soboty pre všetkých obyvateľov hlavného mesta, nie pre podnikateľov.

Menej čiernych skládok, odpadu na uliciach či pri kontajneroch, lepšia dostupnosť odovzdať veľkorozmerný odpad na zbernom dvore. S takými cieľmi otvorilo hlavné mesto a spoločnosť OLO po rokoch plánovania a čakania Zberný dvor Pod brehmi v Dúbravke.

Obyvatelia predovšetkým západnej časti Bratislavy tu môžu bezplatne a ekologicky odovzdať viac než 1 500 ton odpadu ročne a využiť aj novú možnosť odovzdania predmetov na opätovné použitie pre KOLO.

Výstavba zberného dvora bola hradená z rozpočtu OLO, pričom spoločnosť požiadala aj o financie formou nenávratného príspevku, ktorý by mal refinancovať 85 percent z celkových oprávnených nákladov na výstavbu.

Pre šesť mestských častí

„Nový zberný dvor odľahčí doteraz najvyťaženejší zberný dvor OLO na Ivanskej ceste, čo prispeje k skráteniu čakacích dôb aj k zefektívneniu obsluhy návštevníkov. Vďaka polohe nového zberného dvora sa služby OLO dostávajú bližšie k viac ako 100 000 obyvateľom zo šiestich mestských častí,“ hovoril na otvorení primátor Matúš Vallo. Najväčší zberný dvor v blízkosti centrálneho OLO na Ivanskej ceste dnes využíva viac ako 30-tisíc návštevníkov ročne, ktorí sem prinesú takmer 10 tisíc ton odpadu.

„Som veľmi rád, že ďalšia z priorít mestských poslancov Zdenky Zaťovičovej, Juraja Káčera a mojej osoby ako starostu sa vďaka spolupráci s OLO, magistrátom a mestskou časťou Dúbravka podarila zrealizovať,“ povedal starosta Martin Zaťovič. Dodal, že verí, že nový zberný dvor prispeje k tomu, aby bolo v meste menej čiernych skládok a viac ohľaduplnosti k prostrediu, v ktorom žijeme.

Bezplatné s výnimkou stavebného odpadu

Dúbravský zberný dvor v lokalite Pod brehmi neďaleko útulku Slobody zvierat je otvorený pre všetkých obyvateľov hlavného mesta, ktorí sú zapojení do systému zberu komunálneho odpadu. Pri vstupe sa stačí preukázať trvalým alebo prechodným pobytom, dokladom o vlastníctve nehnuteľnosti v Bratislave a o zapojení sa do systému zberu. Otvorený je celoročne od utorka do soboty od 8:00 do 18:00 s výnimkou sviatkov. Odovzdanie odpadu je bezplatné, s výnimkou drobného stavebného odpadu, ktorý nie je súčasťou miestneho poplatku a poplatok je 0,078 eura za kilo. Zberný dvor je určený výhradne pre fyzické osoby – nepodnikateľov.

Súčasťou nového zberného dvora je aj KOLO point, čiže miesto, kde môžu obyvatelia odovzdať stále funkčné predmety, ktoré ešte poslúžia iným, napríklad nábytok, riad, knihy, športové potreby či hračky. Prinesené veci musia byť čisté, kompletne a bez vážneho poškodenia. Tento priestor funguje len na odovzdanie predmetov pre KOLO, ktoré je vytvorené za účelom podpory opätovného použitia a predchádzania vzniku odpadu. OLO tieto predmety ďalej umiestni vo svojich prevádzkach KOLO Ružinov a KOLO Karlova Ves a budú ďalej kolovať.

Zberný dvor Pod brehmi - Polianky

- Otvorený celoročne od utorka do soboty od 8:00 do 18:00 s výnimkou sviatkov.
- Pri vstupe na Zberný dvor je potrebné preukázať, že máte trvalý alebo prechodný pobyt v Bratislave, že v nej vlastníte nehnuteľnosť, alebo môžete priniesť doklad o zapojení sa do zberu komunálneho odpadu v Bratislave. Ak si chcete návštevu Zberného dvora urýchliť, prineste si so sebou vyplnený a podpísaný formulár návštevníka Zberného dvora.
- Príjazd na zberný dvor je z ulice Polianky, odbočuje sa pri Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, následne až na koniec slepej ulice. MHD - zastávka Polianky (linka číslo 35)
- Do areálu je možný vstup s vozidlom s okamžitou hmotnosťou do 3,5 t a prívesným vozíkom maximálneho objemu 1m³.

Čo zberný dvor prijíma:

- Zmiešané kovy (napr. hrnce, panvice bez plastových rúčok), kovové časti nábytku, kľúče, kovania, zámky
- Hliníkové rámy bez skla, kovové vešiaky, zliatiny (železo–meď), oceľ, hliník, meď, zinok
- Objemný odpad, drevo
- Elektroodpad: varné kanvice, fény, rádia, mechanické a moderné hodiny bez batérií, elektrické hračky (bez batérií), počítačové myši, klávesnice, mixéry, hriankovače, váhy, DVD prehrávače, set-top boxy bez batérie

- Lampy a svietidlá (bez ortuťových žiaroviek)
- Papier, sklo, plasty, jedlé oleje a tuky
- Zelený odpad zo záhrad
- Drobný stavebný odpad: tehly, malta, keramika, omietka, rúrky
- Textil, šatstvo a obuv

Čo zberný dvor neprijíma:

- Tlakové nádoby
- Nebezpečný odpad: rozpúšťadlá, kyseliny, zásady, fotochemikálie, pesticídy
- Domáce chemikálie, lepidlá, čistiace prostriedky, pracie prášky
- Motorové oleje
- Svietidlá a žiarivky s obsahom ortuti
- Zariadenia s freónom (chladničky, klimatizácie)
- Tlačiarenské farby, tonery, lepidlá a živice s nebezpečnými látkami
- Batérie a akumulátory obsahujúce nebezpečné zložky
- Staré počítače, mikrovlnky, LCD panely s podsvietením, CRT monitory, elektronika s obsahom olova, kadmia, ortuti
- Drevo s nebezpečnými látkami
- Ortuťové teplomery a tlakomery
- Azbest, asfalt, použitý toner, škvara, pneumatiky, zemina

Čo možno priniesť do KOLO zberného miesta?

Napríklad: nečalúnený nábytok (nie nábytkové zostavy), záhradný nábytok, knihy, časopisy, CD a DVD, spoločenské hry a hračky, detský sortiment, kuchynské potreby (nie elektronické), domáce a záhradkárске potreby (nie elektronické), kancelárske a školské potreby, chovateľské potreby, športové potreby, bicykle, kolobežky, odrážadlá, trojkolky, hudobné nástroje (nie elektronické), tašky, ruksaky a kabelky.

Spomaľme a rešpektujme. Sme doma

Čoraz viac európskych miest pristupuje k zmenám v doprave, ktoré reflektujú potreby tak vodičov ako aj chodcov. Moderné mesto sa už nebuduje okolo automobilov, ale okolo ľudí. Tento prístup v sebe zahŕňa pokojnejšiu dopravu, väčší dôraz na bezpečnosť a kvalitu verejného priestoru. Jedným z hlavných nástrojov ako to dosiahnuť sú aj zóny 30 a obytné zóny. Dúbravka sa k moderným mestám pridáva.

Zóny 30 sa začali zavádzať v Nemecku začiatkom 80. rokov ako odpoveď na vážne dopravné nehody s účasťou detí. Ukázalo sa, že znížením rýchlosti klesá nielen počet nehôd, ale zlepšuje sa aj kvalita života. Tento prístup postupne prevzali mestá ako Brusel, Paríž či Miláno, a dnes už aj Bratislava.

V Európskej únii sa čoraz častejšie hovorí o tom, že rýchlosť 30 km/h by mala byť štandardom vo všetkých mestách.

Dúbravka ako súčasť pozitívnej zmeny

Aj mestská časť Bratislava - Dúbravka sa pridáva k tomuto trendu. V spolupráci s magistrátom hlavného mesta a Metropolitným inštitútom Bratislavy (MiB) postupne zavádza zóny 30 a obytné zóny na miestach, kde to má najväčší význam – v okolí základných a materských škôl, ihrísk, medzi obytnými domami a vo vnútroblokoch. Ide o premyslený krok, ktorý reflektuje moderné urbanistické a dopravné princípy, ako aj potreby samotných obyvateľov.

V dokumente Manifest verejných priestorov, ktorý pripravil MiB, sa zdôrazňuje, že mesto má byť miestom pre stretnutia, pohyb, bezpečnosť a kvalitu života. Zóny 30 sú logickým vyústením tejto filozofie – nie sú len o rýchlosti, ale o prístupe k životu v meste.

Zóna 30: Bezpečnejšia, kultivovanejšia ulica

Zóna 30 je vyznačené územie, kde je maximálna povolená rýchlosť znížená na 30 km/h. Tento limit umožňuje vodičovi včas zareagovať, bezpečne zastaviť a byť citlivejší voči svojmu okoliu. V zóne 30 sa totiž predpokladá zvýšený pohyb chodcov, cyklistov a zraniteľnejších účastníkov premávky.

Rýchlosť 30 km/h oproti rýchlosti 50 km/h nepredstavuje pre vodiča významné zdržanie z pohľadu pohybu po meste, avšak predstavuje zásadnú zmenu pre bezpečnosť chodcov, najmä detí, a prináša aj ďalšie benefity ako napríklad nižší hluk.

Zóny sú označené dopravnými značkami: č. 268-30 – Zóna s obmedzenou rýchlosťou 30 km/h, č. 269-30 – Koniec zóny s obmedzenou rýchlosťou 30 km/h.

Tieto značky bývajú často umiestnené na spoločnom stĺpe, každá orientovaná do opačného smeru podľa jazdy vozidiel.

Okrem zníženej rýchlosti v týchto zónach platí aj ďalšie pravidlo – chodci môžu prechádzať cez vozovku kdekoľvek, ak tým neohrozia seba alebo premávku, no nemajú automatickú prednosť. Z tohto dôvodu sa v zónach 30 často minimalizuje počet priechodov pre chodcov, čo vizuálne a funkčne prispieva k prirodzenému zdieľaniu priestoru.

Pri zóne 30 sa má eliminovať počet zvislých značiek, ktoré upravujú prednosti v jazde a primárne sa má využívať pravidlo pravej ruky. Takáto organizácia dopravy vplýva na správanie vodičov, jazdia tak oveľa obozretnejšie a pomalšie, keďže musia dávať prednosť sprava.

Domáce tempo, domáce pravidlá

Špecifickým prípadom je obytná zóna, označovaná značkami č. 315 a 316 (začiatok a koniec obytnej zóny). Tu už nejde len o zníženú rýchlosť, ale o úplne iný režim dopravy. Rýchlosť je znížená na 20 km/h a hlavný dôraz je na chodcov, deti a komunitné využívanie priestoru.

V obytnej zóne majú chodci prednosť všade – môžu sa voľne pohybovať, prechádzať cez vozovku, a deti sa môžu hrať priamo na ceste. Vodič je povinný prispôbiť jazdu situácii a byť pripravený kedykoľvek zastaviť. Deti sa síce môžu hrať, no zároveň musia v prípade potreby uvoľniť cestu vozidlu.

Aj tu platí pravidlo parkovania – vozidlá smú stáť len na vyznačených miestach. Zároveň treba vedieť, že pri výjazde z obytnej zóny je vodič povinný dať prednosť v jazde, akoby bola umiestnená značka č. 230 – Daj prednosť v jazde. To isté platí aj pri výjazde z pešej zóny.

Cyklista v zónach

Zóny 30 a obytné zóny sú určené aj pre cyklistov ako plnohodnotných účastníkov cestnej premávky. Nie je potrebné vytvárať tu pre nich separátne infraštruktúru.

V zóne 30 cyklisti jazdia spolu s motorovými vozidlami. Vodiči motorových vozidiel sú povinní ich predchádzať s bočným odstupom najmenej 1 meter, keďže ide o jazdu v obci pri rýchlosti do 50 km/h. Toto pravidlo platí aj vo vnútroblokoch, kde sú zóny 30 bežne zavádzané. Cieľom je zvýšiť bezpečnosť najzraniteľnejších účastníkov premávky, teda aj cyklistov.

V obytnej zóne je režim ešte voľnejší, cyklisti sa pohybujú v priestore spoločne s chodcami, deťmi a obyvateľmi. Rýchlosť je obmedzená na rýchlosť chôdze a cyklista je povinný jazdiť mimoriadne opatrne. Ak to situácia vyžaduje, odporúča sa z bicykla zosadnúť a prejsť daný úsek pešo. Prioritu tu majú chodci a cyklista im musí prispôbiť svoju jazdu.

Prečo tieto zóny zavádzame?

Znižovanie rýchlosti a podpora pešej a cyklistickej dopravy sú jednoznačne odporúčané aj na európskej úrovni. V roku 2021 vznikla výzva „Streets for Life – 30 km/h“, ktorú podporili stovky miest a odborných organizácií. Európska komisia otvorene deklaruje cieľ, aby sa 30 km/h stalo štandardom v mestských oblastiach. Ide o bezpečnosť, životné prostredie aj kvalitu života.

Mestská časť a sa preto snaží zvýšiť povedomie o tom, ako sa v takýchto zónach správať. Zavádzanie zón 30 a obytných zón nie je len technické opatrenie – je to posun smerom k lepšiemu mestu, v ktorom sa cítime bezpečnejšie a slobodnejšie.

Zóny 30 a obytné zóny nie sú obmedzením. Sú pozvaním. Pozvaním k väčšiemu rešpektu a ohľaduplnosti. Pomáhajú vytvárať štvrte, kde sa deti môžu bezpečne pohybovať, seniori necítia stres a všetci sa navzájom vnímajú.

Ak znížime rýchlosť, zvýšime bezpečnosť. Ak rešpektujeme pravidlá, budujeme dôveru. A ak sa ako vodiči správame ako obyvatelia – nie ako návštevníci – potom môže byť aj naša cesta domov pokojnejšia.(red)

Pravidlá pre vodičov a chodcov:

ZÓNA 30 (268-30 / 269-30)

- Maximálna rýchlosť: 30 km/h.
- Chodci môžu prechádzať kdekoľvek, ale nemajú prednosť.
- Prednosť sa riadi zvislými značkami, platí pravidlo pravej ruky.
- Značky vstupu a výstupu sa umiestňujú vždy na spoločný stĺp (otočené chrbtom k sebe, len v prípade, že ide o veľmi širokú vozovku, kde je viac jazdných pruhov, môžu byť umiestnené samostatne)

OBYTNÁ ZÓNA (315 / 316)

- Maximálna rýchlosť: 20 km/h.
- Chodci majú prednosť všade.
- Deti sa môžu hrať na vozovke (ak uvoľnia priestor vozidlu).
- Parkovanie len na vyznačených miestach.
- Výjazd z obytnej zóny = povinnosť dať prednosť v jazde (ako značka č. 230).

Prvá zastávka, ktorá vznikla 3D tlačou, je v Dúbravke

Zastávka na Harmincovej je unikát

Autobusová zastávka, ktorú navrhli architekti ako súčasť verejného priestoru, rozpútala diskusie. Tvorcovia ňou chceli upozorniť aj na význam verejnej dopravy pre pohodlný a udržateľný život v meste. Pri jej navrhovaní použili sklo s vysokým protisľnečným faktorom.

Dúbravka sa môže pochváliť prvenstvom. Originálnou autobusovou zastávkou, ktorá nemá výnimočný len vzhľad, ale aj technológiu, ktorou vznikla. Ide o prvú zastávku vytvorenú 3D tlačou betónu v Bratislave.

Nová autobusová zastávka na Harmincovej stojí v blízkosti rezidenčného projektu Čerešne a súvisí s jeho developerom - firmou ITB Development a ateliérom Architekti Šebo Lichý. Podľa slov architektov boli pri návrhu zastávky prioritami funkčnosť, ergonómia a estetika v rámci verejného priestoru s využitím modernej stavebnej technológie. Výrazná betónová konštrukcia s ostro rezanými líniami vďaka otvorom v stene pracuje so svetlom počas dňa a vytvára tak zaujímavé svetelné efekty. Večer sa autobusová zastávka rozsvieti decentným podsvietením, ktoré zvýrazňuje jej tvar a zároveň prispieva k bezpečnosti. Zastávka má byť navyše odolná, trvácna a nenáročná na údržbu.

Pre verejný priestor

Hoci zastávku navrhlo rovnaké architektonické štúdio, ktoré stojí za celou architektúrou Čerešní, jej vzhľad nie je inšpirovaný priamo estetikou komplexu.

„Naším cieľom nebolo len zlepšiť dopravu, ale aj skultivovať verejný priestor a vytvoriť miesto, ktoré bude spájať technologický pokrok a estetiku. Zastávka je už len pomyselnou čerešničkou a ukážkou toho, ako sa moderné technológie môžu využiť na skrášlenie verejných priestorov,“ hovorí Igor Lichý, architekt a predseda predstavenstva ITB Development. „Zastávkou chceme zdôrazniť význam verejnej dopravy pre pohodlný a udržateľný život v meste. Nie je len funkčným prvkom, ale aj symbolom podpory ekologickej mobility a príjemných verejných priestorov, ktoré motivujú ľudí cestovať mestskou dopravou.“

Projekt zastávky na Harmincovej ulici architekti poňali ako príležitosť vyskúšať nové technologické riešenie - 3D tlač betónu. Hoci sa na Slovensku táto technológia v architektúre vo veľkej miere ešte nevyužíva, vo svete v posledných rokoch vzniká čoraz viac stavieb kompletne vďaka 3D tlači.

Menej materiálu, menej odpadu

Zastávka, ktorú dokončili v apríli tohto roku, je zložená len zo štyroch častí, čo znamená menšiu spotrebu materiálu, menej odpadu a aj nižšiu záťaž pre životné prostredie. Jej podoba však rozpútala diskusie na sociálnych sieťach. Ľudia polemizovali nad jej funkčnosťou.

„Pri navrhovaní zastávky sme mysleli aj na jej praktické fungovanie – teda na ochranu pred dažďom či vetrom. Zastávka má väčšiu a hlbšiu plochu prestrešenia ako štandardné prístrešky v hlavnom meste, čo zvyšuje jej ochrannú funkciu. Použitie skla má vysoký protislnečný faktor, vďaka čomu pomáha chrániť pred slnkom aj dažďom,“ hovorí Tomáš Šebo, architekt ateliéru Architekti Šebo Lichý. „Zároveň veríme, že okrem praktickej funkcie prináša aj niečo navyše – oživenie priestoru, trochu farby a emócie do každodenného mestského života. Aby naše ulice neboli len sivým tranzitným priestorom, ale miestom, ktoré poteší aj na pohľad.“

Zastávka je výsledkom niekoľkoročnej spolupráce developera ITB Development, ateliéru Architekti Šebo Lichý s platformou Collarch a firmou ICE Industrial Services, ktorá sa podieľala na samotnej tlači betónových prvkov.

Veža na Kobyle je svetová

Nielen zastávka MHD z dielne ITB, ale aj vyhliadková veža na Kobyle vyvolala diskusie. Nešlo však, tak ako pri zastávke autobusu o vizuálnu podobu a funkčnosť, ale o zahustenie dopravy na Plachého a vyšší počet výletníkov smerujúcich k vyhliadkovej veži na Devínskej Kobyle.

Vyhliadková veža, ktorá sa týči na vrchole Devínskej Kobily (514 m n. m.), sa dostala medzi TOP 25 najkrajších veží sveta podľa renomovaného portálu ArchDaily. Hodnotiacich zaujala svojím originálnym dizajnom inšpirovaným modlinkou aj súzvukom architektúry a prírody. Veža sa nachádza na križovatke turistických a náučných chodníkov z Dúbravky, Devína a Devínskej Novej Vsi a aj na hranici troch štátov. Dostať sa k nej dá po zelenej a neskôr červenej značke z Devínskej Novej Vsi, po žltej a červenej z Dúbravky, z Dlhých dielov po modrej a podobne neskôr po červenej na Devínsku Kobylu rázcestie a z Karlovej Vsi-Kútiky červenou značkou cez Jezuitské lesy a červenou aj od hradu Devín. Ponúka nielen výnimočný výhľad, ale aj nezabudnuteľné západy slnka. Výhľad do troch susediacich krajín bol motívom pre umiestnenie troch vyhliadkových plošín v rôznych výškových úrovniach. Autorom návrhu Vyhliadkovej veže Devínska Kobyla je Architektonický ateliér ARCHITEKTI ŠEBO LICHÝ.

Odpadky do ohrádky aj tento rok

Oddelenie životného prostredia pripravilo aj tento rok pre návštevníkov lesov okolia Dúbravky projekt „Odpadky do ohrádky“. Vznikol na základe podnetov ľudí, ktorí pri prechádzkach vyzbierali odpad a nevedeli kam ho zložiť. Mestská časť preto zriadila miesta na troch najfrekventovanejších vstupoch do lesov, ktoré sú zároveň dostupné pre techniku. Nájdete ich: Polianky – cesta do lesa pod teplárňou, Villa Rustica - cesta od Technického skla, Plachého - cesta od rázcestia so závorou smerom k Oáze.

Nedovoľme vandalom zničiť športovanie

Britská škola svoj športový areál zamyká. Dôvodom je opakovaný vandalizmus. Nedovoľme vandalom uzavrieť aj areál Adlerka. Na športoviskách platia zverejnené pravidlá. Ich opakované porušovanie môže viesť k obmedzeniu vstupu na ihriská a dráhu zo strany BSK.

Cenné kovy v inline slalome

Angelika Pirhalová vybojovala na medzinárodnej súťaži Freestyle Zvolen 2025, ktorá sa konala v sobotu 24. mája v Badíne, pre Slovensko i Dúbravku striebro a bronz v disciplínach freestyle battle senior mixed a freestyle classic senior mixed. Angelika sa venuje inline freestyle slalomu – športu. V parku na Pekníkovej ju môžete občas stretnúť pri tréningu. Vedie klub Skateline, v ktorom sa deti učia milovať korčuľovanie a freestyle. Z Badína si klub Skateline odniesol 3 strieborné a 1 bronzovú medailu.

Vyskočte si v Parku Pekníkova

Koľko vyskočíte? Zmerajte si sily s kamarátmi či rodinou alebo so samým sebou. V Parku Pekníkova pri pingpongových stoloch pribudol nový športový prvok – nástroj na meranie výšky výskoku. Výskok ako taký nie je dôležitý len pre športovcov, zlepšuje silu aj koordináciu.

V Divadle Aréna si uctili päťdesiatku osobností regiónu

Kraj ocenil aj Dúbravčanov

Obdobie pred letnými prázdninami patrilo i oceňovaniu. Bratislavský samosprávny kraj si uctil päťdesiatku výnimočných osobností, ktoré sa zaslúžili o rozvoj Bratislavského regiónu, a to vo všetkých oblastiach života - kultúry, školstva, športu, no aj sociálnej, pomáhajúcej, výnimočnej. Medzi ocenenými za rok 2023 a 2024 boli viacerí Dúbravčania.

Červený koberec, biela fasáda, výhľad na most a rieku, nevšedný letný podvečer so slávnostnou atmosférou. Oceňovanie osobností Bratislavského samosprávneho kraja bolo aj možnosťou nazrieť do zrekonštruovaného Divadla Aréna na petržalskom brehu Dunaja.

Galavečer bol okrem predstavenia a poďakovania významným ľuďom z regiónu spojený aj s programom. S piesňami sa z pódia ozvala Katarína Knechtová, v choreografii legendárneho tanečníka Igora Holováča sa v niekoľkých vstupoch predstavili aj študenti Tanečného konzervatória Evy Jaczovej.

Laureáti si za roky 2023 a 2024 prevzali ceny v župnom Divadle Aréna v štyroch hlavných kategóriách – Cena Samuela Zocha, Pamätný list Samuela Zocha, Čestné občianstvo BSK a Historická osobnosť regiónu. Na slávnostnom podujatí sme na pódiu mohli vidieť aj siedmich ocenených Dúbravčanov. Srdečne gratulujeme.

Pamätný list Samuela Zocha za rok 2023 si prevzala bývalá riaditeľka Spojenej školy Dolinského, odborníčka na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi potrebami – Milena Štrbáková. Od roku 1990 viedla spojenú školu, kde sa dlhodobo venovala modernizácii vzdelávania detí s mentálnym postihnutím a autizmom.

Za rok 2024 dostal pamätný list Jozef Ilavský, akademický maliar kresliar, krajinár, ilustrátor, grafik. Na scénu slovenského výtvarného umenia vstúpil v 60. rokoch minulého storočia. Dostal sa aj k sakrálnym maľbám, maľoval hlavný oltárny obraz v Kostole sv. Kozmu a Damiána, ktorý vymenili po rekonštrukcii presbytéria v roku 1991.

Druhým oceneným pamätným listom za rok 2024 bol Andrej Mičunek, zakladateľ Tanečného klubu Danube pre tanečníkov so zdravotným znevýhodnením, vrcholový tanečník spoločenských tancov. Od roku 1996 začal klub aj s tancom integrovaných tanečných párov, u ktorých je jeden z partnerov zdravotne postihnutý.

Ochotná a vždy pripravená pomôcť. Taká je ďalšia ocenená, aktívna seniorka Eva Považanová, bývalá učiteľka, riaditeľka školy, dobrovoľníčka v miestnom spolku Slovenského Červeného kríža.

Cenu Samuela Zocha za rok 2024 si odniesol Branislav Mamojka, ochranca práv ľudí so zdravotným postihnutím, zakladateľ Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Dlhých 32 rokov pôsobil ako jej predseda, dodnes je podpredsedom únie a metodikom pre zahraničné vzťahy.

Spojila ich nielen láska jeden k druhému, ale aj písaniu, žurnalistika. Cenu Samuela Zocha za rok 2024 sa prevzali aj Klára Grosmannová a Tomáš Grosmann.

Klára sa podieľala na výchove desiatok mladých novinárov, z ktorých sú dnes renomovaní a uznávaní publicisti. Spoluzakladala česko-slovenský časopis Mosty. Patrí k zakladateľkám Slovenského syndikátu novinárov.

Tomáš Grosmann je dlhoročný športový novinár, bol akreditovaný na niekoľko olympijských hier, majstrovstvá sveta a Európy v basketbale či v rýchlostnej kanoistike. Až 30 rokov bol predsedom Klubu športových redaktorov, organizátor ankety Športovec roka na Slovensku. Bol športový ataše v dvoch výpravách Slovenska na olympiádach. Bývalý basketbalista Interu Bratislava je stále aktívny ako hlásateľ basketbalových zápasov.

Anketa Dúbravských novín:

My sa pýtame, vy odpovedáte

Milí čitatelia, radi by sme vás viac zapojili do „dúbravského diania“ a zároveň chceme spoznať váš názor.

Pokračujeme v našej ankete. Dnes otvorená otázka o vás, Dúbravčanoch .

V Dúbravských novinách budeme postupne klásť otázky, ktoré nás - vás zaujímajú. Vy sa budete môcť pohodlne vyjadriť prostredníctvom formulára, kam vás nasmeruje QR kód, ktorý nájdete pri otázke. Vyplnením formulára sa zároveň zapájate do súťaže o dúbravské tričko.

Pozoruhodný sused, známy umelec, výborný učiteľ, lekár či sociálny pracovník? Žije vo vašom okolí významný Dúbravčan? Poznáte niekoho, kto je pre vás osobnosťou? Podelte sa s nami o vaše tipy, koho by ste nominovali za osobnosť Dúbravky či kraja.

Ako sa zapojiť do ankety v 3 krokoch:

1. Zoberte si mobilný telefón a otvorte aplikáciu "Kamera"
2. Namierte na QR kód a kliknite na "Otvoriť odkaz"
3. Hlasujte v ankete

Zo sveta odišla známa šperkárka

Nazačiatku augusta sme sa nečakane rozlúčili so známou šperkárkou Sofiou Farárovou, Dúbravčankou a zakladateľkou značky Sofia Jewelry. Sofia Farárová začala tvoriť šperky už

počas štúdia v roku 1992 a postupne vybudovala značku, ktorá ako prvá na Slovensku priniesla do predaja strieborné šperky a sladkovodné perly. Vybudovala 23 kamenných predajní, z toho 2 v Českej republike a 2 v Maďarsku. Úspešná podnikateľka a tvorivá žena bola známa svojou skromnosťou a ľudskosťou.

Kávička aj zázemie na Pekníčke

Kontajner so zázemím v Parku Pekníkova už ponúka aj osvieženie, nealko, kávu aj niečo sladké. Prevádzka s názvom Okienko v parku je otvorená. K dispozícii je aj repohár – zálohovaný pohár s logom za 2 eurá. Neničme zázemie a kontajner, nech slúžia.

V paláci sa predstavili aj dúbravskí drotári

Netradičné i tradičné, prekvapivé a krásne zároveň. Také boli diela na výstave s názvom Drôt symbol vidieka v Primaciálnom paláci. Prevzala nad ňou záštitu slovenská komisia pre UNESCO. Organizátori hovorili o mimoriadnom záujme a niekoľko stoviek návštevníkov aj zo zahraničia - z Kanady, Švajčiarska, Rakúska, Taiwanu, Ukrajiny, Austrálie, Švédska, Srbska, Talianska, Vietnamu, Peru, Maďarska, Turecka a podobne. Medzi vystavujúcimi boli aj viacerí dúbravskí drotári.

Kultúra a podujatia aj na Dražickej

Dokultúrneho leta a diania sa opäť zapojila aj Komunitná záhrada na Dražickej. Súčasťou leta bol napríklad Dúbravský kolobeh či predstavenia spisovateľky Mily G. Podhorskej pod záštitou Zelenej čítárne pod čerešňou. Čítanie bolo spojené s hudbou i tancom s ohňom.

Čo sa zmení v posudkovej činnosti od 1. septembra 2025?

Posudzovať už nebudú mestá či kraje

Od 1. septembra 2025 začína platiť reforma posudkového systému, ktorá prináša zásadné zmeny v kompetenciách obcí a vyšších územných celkov pri posudzovaní odkázanosti na sociálne služby. Nové pravidlá zavádza zákon o integrovanej posudkovej činnosti, ktorého cieľom je zjednotiť, zefektívniť a centralizovať celý proces. Posudkovú činnosť po novom zabezpečia úrady práce, sociálnych vecí a rodiny.

Reforma posudkového systému, ktorá je súčasťou Plánu obnovy a odolnosti SR v rámci Komponentu 13 - Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť, vstupuje do platnosti 1. septembra 2025. Nadobúda vtedy účinnosť novela zákona (pozn. aut. č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, konkrétne zákon č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorá mení kompetencie miest, obcí a vyšších územných celkov v oblasti posudkovej činnosti, konkrétne v súvislosti s posudzovaním odkázanosti na sociálne služby.

Mestá, obce ani vyššie územné celky už nebudú vykonávať posudkovú činnosť pre účel zisťovania odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom na sociálnu službu v zariadení a na opatrovateľskú službu.

Zmena postupu posudzovania

Posudzovanie budú po novom zabezpečovať výlučne úrady práce, sociálnych vecí a rodiny na základe jednotnej metodiky, pričom pripraví jednotný, t.j. integrovaný zdravotno-sociálny posudok pre účely kompenzácií aj sociálnych služieb. To znamená, že klient po podaní jednej žiadosti absolvuje iba jedno posudzovanie, ktoré pokryje viacero účelov naraz.

Výsledkom reformy posudkovej činnosti bude jednotný a efektívny posudkový systém, v ktorom posudzovanie komplexne zhodnotí potreby fyzickej osoby s ohľadom na zdravotný stav aj sociálny rozmer.

Posudková činnosť bude teda pozostávať zo zdravotnej aj sociálnej časti. Posudkový lekár posúdi zdravotný stav a sociálny pracovník sociálny aspekt daného človeka. Výhodou spoločného posudku je, že sa klient dozvie, na aké kompenzačné príspevky a sociálne služby má nárok.

Lehoty a úpravy

Zmení sa aj lehota posudzovania, po novom budú mať úrady práce na vydanie posudku 60 dní. Z dôvodu zložitosti prípadu sa táto lehota môže predĺžiť o ďalších 60 dní. Posudzovaná osoba sa bude môcť odvolať už voči samotnému posudku, príp. aj voči nepriznaniu kompenzačného príspevku.

Úprava je aj v prípade, keď si osoba zo zdravotného dôvodu nemôže sama požiadať o integrovaný posudok. Tento úkon môže za ňu urobiť iná fyzická osoba na základe potvrdenia ošetrojúceho lekára.

Od 1. 9. 2025 žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu musí žiadateľ podať na príslušný úrad práce sociálnych vecí a rodiny, kde mu bude vyhotovený integrovaný posudok, ktorý v prípade záujmu o opatrovateľskú službu v domácom prostredí, odovzdá na Oddelení sociálnych vecí a zdravotníctva Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Dúbravka, Žatevná 4, Bratislava.

Po tomto termíne už nebude dochádzať k automatickému prehodnocovaniu posudzovaných. Doteraz vydané Rozhodnutia o odkázanosti na sociálne služby ostávajú platné, podobne aj už priznané peňažné príspevky na kompenzáciu.

Dominika Malačinová,

vedúca oddelenia sociálnych vecí a zdravotníctva

Zmeny a termíny

- Obce, mestá, vyššie územné celky rozhodujú o odkázanosti na sociálnu službu podľa zákona č. 448/2008 Z. z. do 31. augusta 2025.
- Od 1. septembra 2025 aj rozhodovanie o odkázanosti na sociálne služby patrí do pôsobností úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.
- Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu spolu s posudkami vydanými podľa zákona č. 448/2008 Z. z. sú platné do času vydaného nového integrovaného posudku.

Leto v Domove pri kríži bolo športové, pestré a veselé

Novinky: Hry s rodinou aj vernisáž

Zachovanie primeranej aktivity a telesnej zdatnosti so sebou nesie aj zlepšenie kvality života. Pohyb zdvíha nielen náladu a dodáva energiu, ale má tiež pozitívny vplyv na mentálnu sviežosť, pamäť a celkovú vitalitu. Fyzická aktivita pomáha seniorom udržať si nezávislosť a schopnosť vykonávať každodenné činnosti, čím predlžuje ich aktívny život. Vedia to aj v Domove pri kríži.

V zariadení pre seniorov na ulici Pri kríži v Dúbravke sa rozhodli tento rok prvýkrát začiatkom leta zorganizovať športové hry pre seniorov spojené aj s rodinnými príslušníkmi. Ponúkli vybrané pohybové programy prispôbené zdravotnému stavu a možnostiam seniorov.

Súťažilo sa v disciplínach ako floorbal, hod krúžkami na cieľ, navliekanie korálok, panel zručnosti, hod loptičkami, vedomostný kvíz a prekážková dráha. Seniori sa radi zapojili do disciplín spolu so svojimi blízkymi, ktorí im v ich súťaži pomáhali, podporovali ich a povzbudzovali. Po absolvovaní stanovísk vyhodnotili organizátori výsledky a určili troch víťazov, ktorým boli odovzdané nielen pekné ceny, ale i medaily a diplomy za jednotlivé umiestnenie. Dôležité však neboli výkony, ale spoločné chvíle, ktoré vytvoria krásne spomienky a zostanú v srdciach.

V zariadení počas leta nezostalo len pri športovaní. Leto vítali v domove známymi piesňami hudobnej skupiny AKCENT-LIVE. Zorganizovali tu tiež dopoludnia s dobrovoľníkmi spoločnosti HENKEL, či stretnutia s dobrovoľníkmi Farskej charity v Dúbravke, nechýbali ani skupinové aktivity so sociálnymi pracovníčkami v záhrade s aktivitami, ktoré podporujú ich fyzické, duševné a sociálne zdravie.

Novinkou v domove bola vernisáž výstavy a súčasne prebiehajúca výstava obrazov výtvarníka Ľubomíra Rajta pod názvom „Hľadanie strateného raja“. Obrazy sú hrou svetla, farieb, rôznych tvarov na pozadí biblických príbehov. Výstavu otvoril Mons. Róbert Bezák.

Prostredníctvom ARAKOVA z Bojníc mohli byť seniori aj v priamom kontakte s najrôznejšími druhmi papagájov a iných exotických vtákov, dotknúť sa tak prírody a mať zážitok, na ktorý sa nezabúda. V domove pokračovali aj s canisterapiou s aktívnymi terapeutickými psíkmi pre radosť a psychickú pohodu seniorov. Podujatí nebolo málo, aktívne starnutie je jedným zo spôsobov, vďaka ktorému môžu starší obyvatelia zostať sebavedomou súčasťou spoločnosti.

Lýdia Ďurajová

Pristavených kontajnerov bude menej

Zberný dvor šetrí dvakrát

Pohodlná možnosť zbaviť sa veľkorozmerného odpadu v mestskej časti, ktorá prišla s otvorením nového zberného dvora na Poliankach, priniesla Dúbravke aj možnosť ušetriť prostriedky venované do veľkokapacitných kontajnerov. Investovať ich chce do starostlivosti o životné prostredie, zeleň a verejné priestory.

Ročne pristavovala mestská časť Bratislava - Dúbravka na likvidáciu veľkoobjemných odpadov a čiernych skládok okolo 250 až 300 kontajnerov.

„Vo finančnom vyjadrení to predstavuje sumu do 70-tisíc eur zaokrúhlene z rozpočtu mestskej časti,“ približuje Mária Smiešková, vedúca oddelenia životného prostredia v Dúbravke. „Týždenne mestská časť pristavuje 2 až 3 kontajnery do rôznych lokalít Dúbravky, k tomu prebieha aj takzvané dočisťovanie kontajnerov. Je to služba, ktorú má mestská časť dohodnutú s dodávateľom, že po odvoze kontajnera na veľkoobjemný odpad, nezostane na jeho mieste zložený žiadny odpad. Ďalšie kontajnery využívame pri čistení ohnisk menších či väčších čiernych skládok.“

So zmenou a s nižším počtom pristavených kontajnerov v uliciach chce Dúbravka začať v septembri. Vývoj po úprave má oddelenie životného prostredia sledovať a vyhodnocovať.

Ušetriť by tak chcela mestská časť asi tretinu doterajších nákladov na túto službu, čiže približne 25-tisíc eur.

„Vyššiu formu úspory dosiahneme aj zodpovedným prístupom obyvateľov či návštevníkov k ich okoliu,“ hovorí vedúca oddelenia. „Ak by nebolo potrebné dočisťovať verejné plochy či likvidovať čierne skládky vo verejnom priestore. Úspora môže byť využitá v činnostiach oddelenia životného prostredia, napríklad pri starostlivosti o dreviny či verejnú zeleň.“

Spolu s otvorením zberného dvora sa zvýšila aj edukácia o správnom likvidovaní veľkoobjemného odpadu. Tá by mohla rovnako pomôcť znižovať znečistenie v uliciach či v okolí kontajnerov aj stojísk.

(lum)

Rady záhradkárom

Kosíme trávniky, presádzame trvalky

Striháme maliny, ríbezle, zbierame opadané jablká a hrušky. V záhrade je počas septembra plno práce. Na čo nezabudnúť, radí Milan Trstenský, člen komunitnej Vodárenskej záhrady o. z. Živica.

Kvety: Vyvážujeme popínavé ruže. Po odkvitnutí zrežeme kvety gladiol. V septembri môžeme rezkovať drevnaté druhy alpie, presádzame trvalky. Koncom septembra môžeme začať s výsadbou tulipánov.

Drobné ovocie: Vysádzame predpestvané jahody, striháme maliny, ríbezle.

Ovocné stromy: Dokončíme letný rez broskýň, presvetľujeme čerešne, slivky a orechy. Pribežne vyrezávame suché a choré konáre všetkých ovocných stromov. Zbierame opadané jablká a hrušky. Opadané ovocie spracujeme na mušty, kompóty alebo želé. Zhnité vyvezieme do jamy a posypeme vápnom. Pripravíme priestory na skladovanie zimných odrôd jabloní a hrušiek.

Zelenina: Zberáme kríčkovú fazuľku, rajčiaky a papriky. Cukety, patizóny a tekvicu skladujeme v chladných tmavých priestoroch. Hnilobou napadnuté rajčiaky odstránime zo záhonu a spálime. V prípade, že problém so zemiakovou hnilobou rajčiakov pretrváva, do budúceho roku plánujme výsadbu na iných záhonoch. Podobne aj u hrdzi na cesnaku alebo háďatku na cibulke.

Kosíme trávniky, pokosenú trávu vyvážame na kompostovisko.

Miestom zábavy bol napríklad „kravský cinter“, dnešné futbalové ihrisko v Dúbravke

Koniec leta: Žatva, zber úrody, dožinky

V čase dozrievania obilia sa dbalo na ochranu úrody. Tú strážili poľní hájníci, volení z obyvateľov obce. V tom čase v Dúbravke bolo zvykom chrániť poľnú úrodu rozličnými praktikami a úkonmi. Dbalo sa na svätenie ozimín, rozličné pranostiky predpovedali počasie a úrodu.

Leto sa pomaly končilo a blížil sa čas žatvy a zberu úrody. Presný termín začiatku žatvy závisel od počasia a najmä od zrelosti obilia. Kosiť začali „až keď zrníčko bilo tvrdé a sláma bílá“. Kosilo sa kosákmi a dodržiavala sa oddávna vžitá deľba a organizácia práce. Za koscom kráčala žena a odoberala skosené stebľá. Za ňou kráčal muž, ktorý zväzoval obilie do snopov. Do prvého snopa sa so želaním úspešnej žatvy pre šťastie ukladali bahniatka vysvätené na Kvetnú nedeľu.

Ukončenie žatvy malo slávnostný charakter. Z ovsených kláskov sa uvil veniec. Za spevu odovzdali žnice ozdobený veniec hospodárovi, ktorý všetkých pohostil vínom a koláčmi. Dožinková slávnosť trvala niekedy až do skorého rána.

V Dúbravke boli vhodné podmienky hlavne na pestovanie viacerých druhov ovocia, najmä čerešní. Tie postupne dozrievali od mája a oberali sa až do začiatku žatvy. Známe sú rôzne druhy čerešní, napríklad „na dlhých stupkách, srdcové, dubové“. Pestovanie čerešní bolo významným zdrojom príjmov. Na záver čerešňových oberačiek usporiadali v dedine zábavu, „trešňové hodi“. Zábava sa väčšinou konala na mieste dnešného športového ihriska, ktoré sa predtým nazývalo „kravský cinter“.

Čerešne sa pre krátku trvanlivosť museli konzumovať čerstvé. Vozili sa v rebrinových vozoch uložené v košíkoch, buď na miestne trhy, alebo sa vozmi prepravovali na železničnú stanicu do vzdialenejších miest.

Z iných druhov ovocia sa pestovali predovšetkým jablká. Zo skorých odrôd boli známe sklené a jakubské, na zimu sa odkladali najviac cibulňače, biéle a cigánki. V ovocných sadoch rástlo aj veľa sliviek. Vo veľkom množstve sa pestovali známe „bistrické slivi“ ringloty, gombilače a durandzie. Hrušky vhodné na zimné uskladnenie boli tzv. smolňače.

Veľmi rozšírené bolo aj sušenie ovocia. Týmto spôsobom sa v Dúbravke konzervovali najmä slivky (slivi) a jablká (ščípkiú). Ak bolo v čase dozrievania nepriaznivé počasie a čerešne pukali, sušili ich na „suchvice“. V dávnejšej minulosti sa sušilo na slnku a v chlebovej peci, neskôr na plechoch v sporáku. Zo sliviek sa varil lekvár. Sušené ovocie sa prevažne skonzumovalo doma, ale časť produkcie sa dobre predala aj na trhoch.

Okrem ovocia sa pestovala tiež zelenina, najmä zemiaky, šalátové uhorky, kukurica, mrkva, pór, cesnak a zeler. Najkrajšie kusy zeleniny sa predávali v malom množstve na trhoch počas leta. Významným odberateľom bola Viedeň, kde sa tovar prevážal na kompe cez rieku Moravu. Roľníci sa snažili zozbierať úrodu do Martina, keď už obyčajne prichádzali mrazy. To, čo nepredali, uskladňovali do jám v piesčitej pôde a ako izoláciu používali slamu.

Hospodári využili každý kus zeme, ktorý im patril, či už na pestovanie plodín alebo na chov dobytky, ktorý pomáhal pri zbere úrody.

Každým dňom slnko zapadalo skôr, a tak sa na poliach ľudia narobili dosť. Koniec zberu úrody ukončili hodovaním, ktoré mala každá dedina v iný termín, aby sa mohli ľudia navzájom navštíviť, potancovať si a zaspievať.

Ved' sa predsa nadreli dosť...

Odišla významná osobnosť Dúbravky. V lete sme sa rozlúčili s Ľubom Navrátilom

Ľubo, zanechal si za sebou silný príbeh

Desiatky košíkov, stovky článkov nielen o dúbravskej histórii, tisícky detí, ktoré učil a nekonečne veľa príbehov. Odkaz Ľuba Navrátila, ktorý nás 2. augusta vo veku 65 rokov navždy opustil, sa naozaj nedá vyčísliť.

„Odišiel človek, ktorý Dúbravke nerozprával príbehy – on ich žil. S košíkmi v rukách, s fotoaparátom na krku, s úsmevom pre každé dieťa, ktoré ho zvedavo ťahalo za rukáv počas umeleckých krúžkov a táborov, ktoré pravidelne organizoval v dome kultúry. Práve tam učil deti pliesť košíky, trpezlivo ich viedol k remeslu a rozprával im príbehy, ktoré sa stávali živou súčasťou ich detstva,“ tak trefne a citlivo zároveň napísala v rozlúčke s Dúbravčanom, správcom Dúbravského múzea, niekdajším vedúcim oddelenia kultúry, šéfredaktorom Dúbravských novín, zakladateľom a dušou umelecko-remeselného tábora ÚLET Ľubom Navrátil, naším „Ľubenkom“, kolegyňa Dana Šoporová.

A naozaj Ľubo žil príbehy, rozprával a tvoril ich, zmenil a menil. Aj ten môj, keď som ako študentka začínala v prvých ročníkoch ÚLETu, a po rokoch sa v tábore s ním učila pliesť košíky moja dcéra.

ÚLET do umenia

Toto leto písal denný umelecko-remeselný tábor už svoj 19 ročník, toľko rokov mení a naplňa prázdninové týždne dúbravských detí. Tábor za devätnásť rokov vystriedal tri miesta pôsobenia a za ten čas ho počas leta absolvovalo takmer tritisíc dúbravských detí.

„Od počiatku sa dielne zaoberali hlavne umeleckými remeslami,“ písal v histórii o tábore Ľubo Navrátil. „Duch moderny zavial v ateliéri s príchodom Zuzky Brliťovej a ďalších lektoriek o rok neskôr. To znamená, že okrem klasických postupov ako keramika, koža, drevo, drôt a čiernobiela fotografia sme začali používať moderné techniky ako akryl, servítkovanie, umelecké pretváranie druhotných surovín a podobne.“

Zuzana Brliťová hovorí, že príbeh by mal pokračovať, dobrodružstvo cez umenie v ÚLETe aj v krúžkoch, ktoré Ľubo tak miloval...

Boj aj cena slobody

Ľubo Navrátil nevedol len ÚLET, ale istý časť aj oddelenie kultúry miestneho úradu, podieľal sa na podujatiach, založil Klobásový festival, organizoval, fotografoval, zapisoval, vytváral spomienky. S láskou i vášňou písal o histórii Dúbravky, jeho dvojstrana histórie v Dúbravských novinách nebola suchopárnym nazeraním či opisom minulosti, riadkom dával šťavu, udalostiam náboj i vtip. Nemal rád nespravodlivosť, bojoval za slobodu.

V roku 2019 sa stal laureátom Ceny slobody Antona Sroholca, ktorú si prevzal v Divadle Jána Palárika v Trnave. Ľubo Navrátil tu stál na pódiu s Ivetou Radičovou, Jánom Budajom, Michaelom Kocábom, Bohumilom Chmelíkom, pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu. Hlavným motívom udeľovania ceny bolo 30. výročie Nežnej revolúcie a jej úloha v dejinách. Laureáti boli priamymi aktérmi Nežnej revolúcie vtedajšieho Československa a trnavského kraja.

„Kedysi som bol dva roky predsedom VPN okresu Dunajská Streda a spoluorganizoval som prvú demonštráciu v Dunajskej Strede,“ povedal mi vtedy Ľubo Navrátil. „Potom som bol člen republikovej rady VPN.“

Cenu symbolicky venoval všetkým priateľom a ostatným účastníkom revolúcie v dunajskostredskom okrese.

Mestská časť Bratislava – Dúbravka ocenila Ľuba Navrátil v roku 2023, stal sa osobnosťou kultúry v Dúbravke za rok 2022 ako spoluzakladateľ Dúbravského múzea, organizátor mnohých výstav, spoluautor knihy: Kronika o Dúbravke, nadšený fotograf, organizátor či zakladateľ dúbravského ÚLETu i Remeselného festivalu.

Jeho život bol skutočným „ÚLETom“, do sveta tvorby, remesiel, histórie, literatúry a príbehov.

Nech nekončia...

Kam po prázdninách? Aké krúžky a voľnočasové aktivity nájdete v Dúbravke

Hýbte a bavte sa aj počas roka: Parkour, tanec i futbal

Hrať na tie nohy, alebo hrať futbal, či divadlo. Alebo vyskúšať všetko? Kde a kedy? Dúbravské noviny oslovili kluby, tanečné školy, organizácie a pripravili prehľad krúžkov a voľnočasových možností v mestskej časti. Je tu totiž september, mesiac štartu, zápisov, náborov. Vyberať je z čoho.

Klub HNTN – Hraj na tie nohy

Kde: areál Britskej školy, v zime telocvične

Kedy: utorok a štvrtok po 17:00 tartan Britskej školy

Pre koho: pre deti od 4 – 18 rokov

Kontakt: www.hntn.sk alebo na FB, 0911 707 010

HNTN alebo Hraj na tie nohy je profesionálny atletický klub zameraný na športovú a pohybovú prípravu detí od 4 do 18 rokov. Deti sú rozdelené do skupín podľa veku a výkonnosti. „Na športovej scéne pôsobíme už 17 rokov. Za ten čas sme vychovali niekoľko olympionikov, no predovšetkým sme tisíckam detí ukázali radosť z tohto športu,“ hovorí predseda klubu Radek Šatka. „Naučíme deti správne behať, skákať aj hádzať.“ Klub má základňu v Dúbravke, tréningy prebiehajú každý utorok a štvrtok od 17:00 do 18:00 na štadióne Britskej medzinárodnej školy za Lidlom. Nábery plánuje klub - 9., 18. a 23. septembra o 17:00 na štadióne Britskej školy. Pristúpiť do klubu sa dá aj počas roka. Každý mesiac organizuje preteky Dúbravská atletická miniliga, kde majú deti možnosť pravidelne otestovať svoj progres. Talentované deti môžu postúpiť do tzv. Profi skupiny.

Futbalový klub polície (FKP) Bratislava

Kde: fut. štadión ŠCP Bratislava M. Sch. Trnavského 2/a, športovisko SPŠE K. Adlera

Kedy: nábor bude prebiehať v septembri a októbri - utorok, štvrtok – 17:00 – 18:30.

Pre koho: chlapci a dievčatá vo veku 5 - 17 rokov

Kontakt: www.fkp.sk, Fkp Bratislava na FB, 0915 717 580 alebo r.adamik@gmail.com

Futbalový klub polície (FKP) Bratislava je futbalový klub, ktorý je nástupcom slávnejších klubov ako ČH Bratislava a ŠKP Bratislava. Družstvá prípraviek a predprípraviek trénujú na futbalovom štadióne ŠCP Bratislava. Starší a mladší žiaci a mladší dorastenci na športovisku SPŠE Karola Adlera. FKP Bratislava združuje približne 180 detí vo veku od 5 do 17 rokov. Nábor prebieha celoročne, počas septembra a októbra ho klub plánuje vždy v utorok a štvrtok 17:00 - 18:30 na futbalovom štadióne ŠCP Bratislava M. Sch. Trnavského 2/a. „Vítané sú u nás všetky deti, ktoré chcú hrať futbal,“ vraví predseda klubu Štefan Gubrica. „Momentálne máme zaregistrovaných v súťažiach Bratislavského futbalového zväzu 7 družstiev. V III. lige žiakov

máme družstvá starších žiakov U15 a mladších žiakov U13 a 4 družstvá prípraviek. Otvárame aj novú kategóriu mladšieho dorastu U17.“

Športová príprava Tomáša Kuťku

Kde: ZŠ Nejedlého, Sokolíkova, Pri kríži, MŠ Fedáková, MŠ Nejedlého

Kedy: tréningy na školách

Pre koho: predškoláci a 1 – 9 ročník ZŠ

Kontakt: 0902 834 949, tomaskutka111@gmail.com

Kružky na základných školách od 1. po 9. ročník a tiež s predškolákmi vedie už niekoľkú sezónu Tomáš Kuťka mladší, známy ako tanečník rock'nrollu. Navštevuje ich okolo 150 až 200 detí. „Ponúkame pohybové aktivity, a to konkrétne základy akrobatického rock and rollu, spojené so všeobecným telesným rozvojom. Venujeme sa rozvoju základných kondičných a koordinačných schopností.“

Tréningy pre školákov organizujú ako kružky priamo na školách. Na ZŠ Nejedlého v pondelok 15:00 -16:30, štvrtok 14:00 - 15:30, na ZŠ Sokolíkovej v utorok 14:00 - 15:30, na ZŠ Pri kríži v piatok 16:30 -18:00. Pre materské školy pripravujú tréningy v stredu 14:30 - 15:30 na MŠ Fedáková, v stredu 16:00-17:00 na ZŠ Nejedlého a piatok 15:00-16:00 taktiež na ZŠ Nejedlého. Prihlásiť sa možno vo vybranej škole alebo mailom na tomaskutka111@gmail.com počas celého septembra.

Ariwa Gym - gymnastický klub

Kde: Agátová 22, športová hala v Technickom skle

Kedy: nábor a možnosť skúšobného tréningu koniec augusta

a prvý septembrový týždeň

Pre koho: pre deti od 4 rokov gymnastika, prípravka vzdušnej akrobacie od 5 rokov

Kontakt: 0902 494 412, diana.ariwafit@gmail.com

Ariwa Gym - gymnastický klub ponúka viacero športových kružkov na súťažnej aj rekreačnej úrovni. Vzdušnú akrobáciu na rôznych náradiach ako silks (plachty), hoop (kruh), s novou sezónou pribudne aj novinka hammock a original props (iné náradia) od 8 rokov. Pre najmenšie akrobatky od 5 do 7 rokov je určená prípravka na vzdušnú akrobáciu, kde je základom gymnastická príprava, deti sa zoznamujú aj s cvičením na rôznych akrobatických náradiach. Športová gymnastika pre deti od 4 rokov. „Populárny je parkour pre chlapcov, ale aj dievčatá. Cieľom tohto športu je dostať sa z bodu A do bodu B čo najefektívnejšie a pomocou vlastného tela predviesť parkourové akrobatické prvky,“ dodáva zakladateľka a trénerka klubu Diana Hajdin. Nábor a možnosť prihlasovania i skúšobného tréningu bude klub ponúkať od druhej polovice augusta a počas prvého septembrového týždňa.

FK Dúbravka

Kde: štadión K Horánskej studni

Kedy: nábor neprebieha, stačí sa prísť pozrieť, skontaktovať

Pre koho: pre škôlkarov, školákov, mladých i dospelých, muži i ženy

Kontakt: www.fkdubravka.sk, FB FK Dúbravka,

gazi.juraj@gmail.com, 0904 442 334

FK Dúbravka je pôvodný futbalový klub v Dúbravke, ktorý pôsobí v najvyšších regionálnych súťažiach a premiérov aj v republikových riadených SFZ pre kategórie dorastu. Klub má aktuálne viac ako 420 členov + 30 trénerov a pre nový ročník 2025/2026 otvára rekordných 19 súťažných tímov, vrátane znovuzaložených mužov a ďalšie 4 nesúťažné. „Tréningový aj zápasový proces prebieha na našom ihrisku FK Dúbravka v starej Dúbravke na ulici K Horánskej Studni 31 a na ihrisku na SPŠE Karola Adlera,“ približuje za klub Juraj Gaži, šéftrener mládeže. „Príďte na tréning svojej vekovej kategórie, vyskúšajte si, ako to u nás chodí a môžete byť súčasťou našej veľkej futbalovej rodiny!“ Nábor organizujeme počas celého roka. Členom a hráčom sa môže stať akékoľvek dieťa, narodené 2011 – 2020, ktoré má záujem hrať futbal. Klub dopĺňa aj kategórie dorastu - ročník 2007 až 2010.

Tanečný klub Danube

Kde: školská budova Batkova 2

Kedy: zápis - 8. september od 14:00 do 18:00 v priestoroch na Batkovej 2

Pre koho: pre deti aj dospelých od 5 – 99 rokov

Kontakt: Kontakt: www.tkdanube.sk, posta@tkdanube.sk

Tanečný klub Danube ponúka pohybovú prípravu, spoločenský tanec párov aj jednotlivcov. „Už 31 rokov sa venujeme všetkým formám spoločenského tanca,“ približuje Andrej Mičúnek, predseda Tanečného klubu Danube, ktorý patrí k priekopníkom integrovaných tanečných párov aj za hranicami. „Aj v tomto roku pokračujeme v našich top aktivitách - všeobecná pohybová príprava pre deti i seniorov s prvkami spoločenského tanca, baletu, scénického a moderného tanca. Ďalej ponúkame tance na svadbu, ples, stužkovú, tanečné kurzy pre verejnosť a stredoškolákov.“

Klub je otvorený pre ľudí od 5 do 99 rokov, no rovnako aj pre ľudí rôzneho zdravotného postihnutia. Nábor plánuje klub 8. septembra v čase od 14:00 do 18.00, má systém dvoch skúšobných hodín zadarmo. Záujemcovia sa môžu prihlásiť aj mailom. na posta@tkdanube.sk. Klub má okolo 110 členov a na konte mnohé medzinárodné úspechy.

District Dance

Kde: Lysáková 26

Kedy: nábor online alebo osobne 2. a 3. septembra 15:00 – 17:00

Pre koho: od 5 rokov až po dospelých

Kontakt: www.districtdance.sk, 0911 162 162

Tanečný klub District Dance vznikol v septembri 2008 a od roku 2009 pôsobí v Dúbravke. Vedúcou klubu je Monika Šimeková rod. Betinská, vyštudovala VŠMU v Bratislave odbor choreografia. Monika je dlhoročná tanečníčka, choreografka a trénerka. „Klub poskytuje tanečné lekcie Hip Hop, Street Dance, Disco Dance, Waacking, Contemporary, Gymnastiku a základnú pohybovú prípravu pre malé deti. Naše tanečné lekcie sú určené pre deti od 5 rokov až po dospelých. Prijímame tanečníkov formou zápisu.“

District Dance má okolo 250 členov a pôsobí v priestoroch na Lysákovej 26. Zápis do klubu prebieha online na stránke www.districtdance.sk alebo aj osobne 2. - 3. septembra 15:00-17:00.

Klub má na konte aj mnohé medzinárodné úspechy, pravidelne sa zúčastňuje domácich i zahraničných súťaží. Za rok 2024 bol District Dance ocenený ako športový kolektív roka.

Škola Breaku

Kde: tanečné priestory Karola Adlera 19

Kedy: tanečná sezóna sa začína 2. septembra

Pre koho: deti od 6 rokov

Kontakt: info@skolabreaku.sk, www.skolabreaku.sk alebo na FB

Škola Breaku je zameraná výlučne na výuku nového Olympijského športu breakdance (breaking). „Momentálne sme najväčšia break dance škola na Slovensku. Základňu tvorí približne 170 členov, školu navštevujú dievčatá a chlapci od veku 6 rokov,“ približuje zakladateľ Školy Breaku, tréner a tanečník Roman Šamudovský a.k.a Dexter.

Škola pôsobí v štyroch mestských častiach, pričom hlavné tréningové centrum sa nachádza v Dúbravke (Karola Adlera 19), škola učí aj v Petržalke, Novom Meste a v Ružinove.

Špeciálny nábor škola neorganizuje. Dvere má otvorené každý. Stačí prísť a vyskúšať si jednu tréningovú hodinu zadarmo. V septembri otvára Škola Breaku už svoju 12-tu sezónu, tréningy začínajú už 2. septembra. „Trénujeme vždy v utorok a štvrtok od 15:30 do 16:30 a od 16:30 do 17:30, tieto dva termíny sú určené začiatočníkom,“ upresnil Roman Šamudovský a.k.a Dexter

Biele divadlo

Kde: Iuventa, Karloveská 64

Kedy: nábor pre deti a tínedžerov - 8. – 10. septembra a 17. september nábor pre dospelých

Pre koho: deti aj pre dospelých

Kontakt: bd.predstavenia@gmail.com, www.bieledivadlo.sk

Biele divadlo je nezávislé divadlo, ktoré organizuje herecké štúdiá a krúžky pre deti, tínedžerov a dospelých. Pre všetkých od 6 do XX rokov.

Divadlo je skvelá aktivita pre každého, kto chce na sebe pracovať a zároveň vytvárať niečo kreatívne. Biele divadlo má aktuálne viac ako 160 členov, rozdelených do 15-tich skupín podľa veku a skúseností od začiatočníkov po pokročilých.

„Nábor pre deti a tínedžerov bude 8. až 10. septembra a konkurz pre dospelých v stredu 17. septembra. Všetkých prosíme o včasné prihlásenie sa cez náš web alebo sociálne siete,“ hovorí riaditeľ divadla Michal Paulovský. „Čo sa týka "prijímajúceho procesu", tak deti do 11 rokov ho majú vo forme náboru, v rámci ktorého lektori s účastníkmi prechádzajú základné herecké cvičenia. Staršie deti, rovnako ako dospelí, už musia na konkurze ovládať naspamäť krátky text, podľa vlastného výberu, s ktorým následne pracujeme.“

LA DANSA SCHOOL

Kde: Pri Hrubej lúke 5

Kedy: prihlasovanie online, telefonicky aj osobne

Pre koho: deti od troch rokov aj pre dospelých

Kontakt: info@ladansa.sk, 0905557113

Takmer 30 rokov skúseností, kvalita a profesionálny prístup to ponúka LA DANSA SCHOOL tanečná škola Moniky Valuchovej. Škola je prioritne zameraná na výuku tanca pre deti a dievčatá, ale robí aj fitness aktivity pre ženy. Za takmer 30 rokov pôsobenia prešlo tanečnou školou cez 5000 detí, dievčat a žien. Škola má za sebou stovky televíznych projektov a vystúpení. Stať sa súčasťou tanečnej školy možno počas celého roka, najlepšie však v septembri. „Deti sa môžu prihlásiť do týchto vekových kategórií - BABY 3 – 4 roky, MINI 5 – 6 rokov, KIDS 7 – 8 rokov, GIRLS 9 – 10 rokov, QUEENS 11 – 12 rokov, TEENS 13 – 14 rokov, GROUP 15 – 17 rokov, PROFI 18 – 25 rokov,“ hovorí Monika Valúchová. „Pre ženy ponúkame Dance Fitness - skvelý spôsob ako spáliť nadbytočné kilogramy, Tabatu- vysokointenzívny intervalový tréning zameraný na spaľovanie a spevňovanie a Toning, čiže posilňovanie vlastnou váhou.“

Pripravila: Lucia Marcinátová

Prázdninujte s knihou aj počas roka

Na školu sa najlepšie naštartovať knihou alebo pri nej a príbehoch zrelaxovať či „predĺžiť si prázdniny“ v hektickom období začiatku školského roka. V miestnej knižnici na Sekurisovej sme zašli po tipy do oddelenia pre deti a mládež. Vybrali sme niečo pre menších aj väčších čitateľov.

ZUZANA ŠTELBAŠKÁ - Záchraná stanica: Medveď Mišo

Séria príbehov zo Záchrannej stanice v Zázrivej nie je pre deti a možno ani ich rodičov neznáma. Rys Leo, Vlčica Luna, Veverička Ninka či Vydra Anička. O tých všetkých napísala autorka detských kníh, dramaturgička Zuzana Štelbaská. V tejto časti približuje malé medveďa Miša, ktorý bol poriadne „umrmlaný“ i bojzlivý zároveň. Knižka nielen pre všetkých milovníkov zvierat.

KIRAN MILLWOOD HARGRAVE - Leila a modrastá líška

Ďalším tipom je rovnako kniha, ktorá je sériou a nazerá tiež do ríše zvierat. Úspešná britská autorka Kiran Millwood Hargrave približuje skutočný príbeh o arktickej líške, ktorá prešla neuveriteľnú vzdialenosť z Nórska do Kanady iba za sedemdesiatšesť dní. Líška nie je jedinou na ceste, putuje aj Leila, ktorá chce nájsť cestu k matke, ktorá ju opustila. Vzdialenosť tu nehrá význam, jej „búranie“ je cieľom.

KIRAN MILLWOOD HARGRAVE - Dievča z atramentu a hviezd

Iným titulom známej britskej autorky Kiran Millwood Hargrave je dielo Dievča z atramentu a hviezd, ktoré bolo vyhlásané za najlepšiu britskú detskú knihu v roku 2017. Čitateľov zavedie na ostrov a do sveta, kde zmizne dievčina, ktorú treba nájsť. Vydá sa za ňou Isabelle, ktorá vie čítať okrem máp aj hviezdy, no nemusí zachrániť len stratenú kamarátku, ale aj celý ostrov.

Lucia Marcinátová

Qi - gong už aj v Dúbravke

Ozdravné cvičenie pre telo, myseľ a dušu? Odpoveďou je qi – gong, staroveké čínske cvičenie, ktoré spája pohyb, dych a pozornosť na kultiváciu a harmonizáciu životnej energie – qi (čchi). Je to jemná, zároveň veľmi účinná prax, ktorá podporuje zdravie, rovnováhu a vnútorný pokoj. Od septembra sa bude qi - gong cvičiť pravidelne aj v Dúbravke, a to v Ateliéri SURYA pod vedením skúsených lektorov tohto vnútorného bojového umenia.

V nedeľu 7. septembra na Dni otvorených dverí v Ateliéri si budete môcť toto cvičenie vyskúšať.

Pridajte sa k nám na cestu k hlbšiemu vnímaniu a ozdraveniu tela, prepojeniu so svojim dychom a cítenia seba samých.

Ateliér SURYA

- Ponúka rôzne cvičenia a workshopy – joga, SM systém a zdravý chrbát, pilates, japonská tabata, pobyt pod liečivou pyramídou a novinku qi - gong
- Pod záhradami 62, www.ateliersurya.sk, relaxacie@relaxacie.sk, 0905 328 335
- Nové cvičenie - Qi - gong , 0903 132 055

Bylinkami proti bolestiam

Liečivé bylinky a recepty z nich boli známe vo všetkých kultúrach od staroveku až po súčasnosť. Využívali ich liečitelia, šamani, vedmy, ale aj obyčajní ľudia, ktorí sa ich naučili používať od svojich predkov. Dnes sa veľa ľudí navracia k starým receptom z byliniek, ktoré si aj mnohokrát sami nazbierajú a sušia. Aktuálne bylinkami pomôžeme pri reume.

Reumatické choroby trápia ľudstvo od najstarších čias. Bylinky tu pomáhajú vnútorne, lebo dokážu odvodniť organizmus a uvoľniť bolesti, ale aj zvonku formou rozličných obkladov a kúpeľov. Účinnými bylinkami proti reume sú ríbezľa čierna, túžobník brestový, vrba biela, pýr plazivý.

Čaj na reumatické bolesti - táto čajová zmes obsahuje dva diely listu ríbezle čiernej a po jednom diele vňate prhlavy a túžobníka. Čaj pijeme asi mesiac a na rovnaký čas potom jeho užívanie prerušíme.

Túžobník rastie na vlhkých lúkach a okolo mokradí či potokov. Túžobníkový čaj je vynikajúcim protireumatickým prostriedkom, podporuje potenie a znižuje horúčku. Je vhodný aj pri chrípkových ochoreniach. Vrba biela je takisto výborným protireumatickým prostriedkom. Vrbová kôra obsahuje salicín, látku znižujúcu horúčku, preto sa zvykne nazývať rastlinným aspirínom. Môže sa využívať aj zvonka ako súčasť sedacích kúpeľov.

Ríbezľa čierna na reumu – vysoký obsah účinných látok v jej plodoch patrí medzi najlepšie protireumatické prírodné prostriedky. Preto ich treba konzumovať v rozličných formách- ako kompót, čaj, čiernu šťavu. Ríbezľa patrí medzi všeliaky, ale jej všestranne prospešné účinky sa najlepšie prejavujú práve proti reume.

Žihľavový čaj – účinne pôsobí pri ochoreniach kĺbov a artróze, ale je vhodný aj proti reume.

Kneipova protireumatická košeľa – počas bylinkovej sezóny zbierame a sušíme na tento účel rôzne druhy vňatí liečivých rastlín ako rebríček, rumanček, divozel, prhlava, púpava, ďatelina, skorocel. Dve hrste bylín necháme zovrieť v dvoch litroch vody a prikryté mierne vychladnúť. Precedíme a do odvaru namočíme košeľu z hrubšieho ľanového plátna alebo bavlnené tričko. Vyžmýkame, oblečieme a zavinieme sa do deky a vyhrejeme v teplej posteli najmenej jednu hodinu. Kúru zopakujeme raz za týždeň.

Lahodná paella, slávky na víne

Prázdniny sa skončili, leto je vo finále. Predĺžme si dovolenkové dni aspoň v kuchyni. Nebojte sa experimentovať, šéfkuchár a Dúbravčan VOJTO ARTZ vám poradí, ako na to.

Paella Mista

Počet porcií: 6 - 8

Obtiažnosť: stredná

Čas prípravy: 45 minút

Čo potrebujeme:

4 vykostené kuracie stehná horné

120 g klobásy Chorizo

1 cibuľa

3 strúčiky cesnaku

70 ml olivového oleja

400 g ryže Arroz Redondo alebo Arborio

800 ml vývaru (hydinový, zeleninový...)

podľa potreby

160 g drvených paradajok z konzervy

štipka šafranu / 1 bal.

1 - 2 PL zmesi korenia na paellu

100 g červená + žltá mäsitá paprika

100 g zelených fazuľových strukov

80 g zeleného hrášku

16 ks tigrích kreviet

16 ks mušlí slávok

250 g morskej ryby bez kostí a kože

50 g nasekanej petržlenovej vňate

soľ a čerstvo namleté korenie

2 - 3 citróny

Postup prípravy:

1. Kuracie stehná zbavíme kože a nakrájame na kusy.
2. Takisto nakrájame fileť ryby. Očistíme plody mora. Z kože, skeletov a pancierov môžeme pripraviť vývar na podlievanie ryže.
3. Vo väčšej panvici na prípravu paelly opražíme na troške olivového oleja na drobné kúsky nakrájané Chorizo a nakrájané kuracie stehná.
4. Pridáme nakrájanú cibuľu a cesnak a restujeme asi 3 - 4 minúty.
5. Pridáme na drobné kúsky nakrájanú červenú a žltú papriku, korenie na paellu a ryžu, krátko opražíme a podlejeme polovicou vývaru.
6. Pridáme šafran i drvené paradajky a necháme 10 minút mierne variť.
7. Do ryžového základu pridáme očistené a nakrájané fazuľové struky, hrášok, krevety, slávky, nakrájané ryby a podlejeme ostatkom vývaru.
8. Zakryjeme a dusíme do zmäknutia ryže.
9. Paellu odstavíme, odkryjeme a polejeme ešte olivovým olejom a citrónovou šťavou.
10. Nakoniec posypeme nasekanou petržlenovou vňaťou a podávame s kúskami citróna.

Šéfkuchár radí:

- Neotvorené mušle vyhodíme.

- Pokiaľ nemáte zmes korenia na paellu, tak si ju pripravte doma z mletej sladkej papriky, pálivej papriky, rímskej rasce, bieleho mletého korenia, sušeného cesnaku a šafranu, prípadne kurkumy.

Slávky na víne s koreňovou zeleninou

Počet porcií: 5

Obtiažnosť: nízka

Čas prípravy: 20 - 25 minút

Čo potrebujeme:

1 kg mušlí slávok
100 g stonkový zeler - sekano alebo kúsok zeleru
200 g mrkva
100 g petržlen
100 g šalotky
3 strúčiky cesnaku
100 g masla
300 ml kvalitného suchého bieleho vína
morská soľ - Fleur de Sel
olivový olej Extra Virgine
poriadna hrst' nasekanej petržlenovej vňate
(hladkolistej)

Postup prípravy:

1. Koreňovú zeleninu očistíme a nakrájame na rezančeky (julienne).
2. Rozohrejeme hrniec na mušle, pridáme do neho olej, najemno nakrájanú šalotku, cesnak a na jemné rezančeky nakrájanú koreňovú zeleninu.
3. Všetko spolu restujeme asi 2 - 3 minúty.
4. Teraz vsypeme dobre umyté a prebrané mušle a podlejeme bielym vínom.
5. Zakryjeme pokrievkou, aby sa vytvorilo dostatok horúcej pary a počkáme, až sa všetky mušle otvoria. To by malo trvať maximálne 2 - 3 minúty.
6. Dochutíme soľou a čerstvo namletým korením.
7. Nakoniec pridáme studené a na kocky nakrájané maslo a nasekanú vňať.
8. Odstavíme a dobre celým hrncom aj s pokrievkou pretrasieme.
9. Ihneď podávame. Môžeme servírovať aj priamo v hrnci na mušle.
10. Podávame s olivovým olejom a čerstvou bagetou.

Šéfkuchár radí:

- Studené maslo nám štavu krásne zahustí, ale musíme ho pridať až po vypnutí prívodu tepla a dobre všetko pretriasť.

Aké bolo Kultúrne leto? Maratón podujatí v mestskej časti

Bubny, spev, divadlo aj poézia či pohyb

Odhudby k hudbe, od zušky k zuške. Tak by sme mohli nazvať viac než dvojmesačnú sériu kultúrno – športovo – spoločenských podujatí v Dúbravke spojených pod názvom Kultúrne a športové leto v Dúbravke.

Letný mix akcií otvárali počas júna šport a kultúra. Pár dní pred vysvedčením patrilo kúpalisko Rosnička ďalšiemu ročníku Plaveckého maratónu, ktorý organizovali mestská časť Bratislava - Dúbravka v spolupráci s mestskou organizáciou STaRZ a občianskym združením SportInstitute. Účastníci tradične plávali 50 metrov voľným štýlom. Cieľom bolo prekonať rekord 12 400 metrov z roku 2022, čo sa po rokoch podarilo. Nový rekord 16 550 metrov vytvorilo 331 plavcov.

Plávali deti, školy, športovci, Hobáci aj miestni poslanci Tomáš Buzinger, Štefan Maceják, Matej Marhavý a Juraj Vondrášek či vedenie Dúbravky - starosta Martin Zaťovič, vicestarosta Marián Bohunský. Maratón výstrelom odštartovala mestská poslankyňa Zdenka Zaťovičová. Zapojili sa aj olympionici Richard Nagy, Zuzana Rehák Štefečeková a Richard Varga, nechýbala ani autogramiáda.

Len deň po športovom otvorení sa ozvala kultúra. Nevšedné podujatie na nevšednom mieste pripravila ZUŠ Eugena Suchoňa Bratislava. Koncert v priestore Parku pri Horanskej studni pod názvom Hráme s radosťou spojil malých veľkých muzikantov a spevákov umeleckej školy na Batkovej, súčasťou bolo vystúpenie pedagógov školy či Orchester detí a mládeže Harmónia pri základnej umeleckej škole, ktorý si pripravil piesne z muzikálu Neberte nám princeznú. Zazneli Šaty, Spravilo sa to samo, Čo nám už rukami prešlo detí aj podmanivé Tri slová... s pocitom, že nielen na tomto podujatí naozaj „nie si sám“.

Orchester s piesňami z muzikálu Neberte nám princeznú, pre ktorý hudbu spikomponoval Dežo Ursiny, otvorí 6. septembra aj festival umenia Spomienka na Deža v Parku na Fedákovej, venovaný slovenskému hudobníkovi, dramaturgovi, umelcovi a Dúbravčanovi Dežovi Ursinymu.

Hoci počasie druhý prázdninový týždeň nebolo vôbec prázdninové, neprekazilo energický interaktívny workshop na bubny s kapelou Jamadan. Bubnovanie v priateľskej atmosfére sa ozývalo podvečer 9. júla v Parku Družba, vidieť a počuť boli tipy a triky od skúsených bubeníkov.

To, že nebola horúčava prialo aj hudobnému podvečeru v Dúbravskom amfiteátri, ktorý 16. júla spojil tri kapely a najmä generácie, priateľov a susedov Dúbravčanov. Z pódia sa ozvali srdeční Šubinovci, tradičná Dúbravanka a spevom prekvapili Dúbravské divy.

Počas letných týždňov nechýbali ani divadelné predstavenia pre deti či hudba v amfiteátri, cvičenia pre každého v Parku Pekníkova či toning alebo aj posilňovanie s vlastnou váhou s Monikou z La Dansa v Parku Družba.

Kultúrne leto sa tento rok prenieslo aj do knižnice. Prvá júlová Čítačka pod stromom sa síce pre dážď preniesla pod strechu knižnice, ale poézia Mirky Ábelovej si aj tak našla svoje publikum. V programe nechýbalo obľúbené letné kino pred kultúrnym domom či druhý ročník Dúbravského bábkového festivalu Za7horami, ktorý sa stáva novou tradíciou mestskej časti.

Zrod, premena sídliska a stále meniaci sa tvár mestskej časti

Fotografka zachytila, ako sa Dúbravka vyfarbila

Farby, ktoré priniesla sloboda. Tak znel názov výstavy fotografií v galérii Villa Rustica v Dome kultúry Dúbravka. Jej otvorenie sprevádzala odborná prednáška o vzniku sídliska. Druhá prednáška a finisáž výstavy zároveň bola na konci augusta tesne po našej uzávierke. Článok a fotoohliadnutie prinesieme v ďalšom čísle.

Počas letných mesiacov patrili výstavné priestory Domu kultúry Dúbravka nevšednej výstave s názvom Farby, ktoré priniesla sloboda venovanej sídlisku. Na jej otvorenie spolu s prednáškou o zrode dúbravského sídliska prišlo vo štvrtok 3. júla okolo 60 záujemcov.

Pôvodne sivo-bordové fasády zo 70. rokov sa po revolúcii výrazne zafarbili – čo tento fenomén farebnosti vlastne prezrádza o nás a o dobe, v ktorej žijeme? Na zrod dúbravského sídliska a formovanie predstáv o bývaní v mestskej časti sa v odbornej prednáške pozrela Monika Bočková, architektka, historička a rodená Dúbravčanka. Členka výskumného kolektívu Oddelenia architektúry v Historickom ústave SAV hovorila o obytných celkoch, z ktorých bola Dúbravka napokon vystavaná, či významných stavbách ako samotný dom kultúry či obchodný dom Saratov.

Hoci projekty zástavby Dúbravky vznikli už v šesťdesiatych rokoch, jej výstavba pokračovala až do začiatku tých deväťdesiatych a vlastne až dodnes. Aj vďaka tomu je sídlisko plné kontrastov a dnes ho tvoria farebne zateplené výškové paneláky, nižšie sekciové domy formujúce vnútrobloky, ale aj radové rodinné domy, či „terasáky“. Významnou časťou pritom ostáva aj pôvodná obec, takzvaná stará Dúbravka. Po prednáške nechýbala podnetná debata.

Dnešnú podobu sídliska zachytila na fotografiách Petra Macková, analytička, matematicka, fotografka a rodená Dúbravčanka, ktorá sa foteniu venuje od roku 2018. Na výstave sa autorka vrátila do prostredia Dúbravky, kde vyrastala. Priblížila premenu niekdajšej jednotnej, prevažne sivej panorámy panelákov, na farebnú koláž zateplených fasád.

Osobný pohľad na prechádzky medzi blokmi zachytáva prvky urbanistického vývoja, ktorými prešla sídlisková časť Dúbravky od obdobia začiatku výstavby miestnych panelákov v sedemdesiatych rokoch až po súčasnosť.

Jej nápad zachytiť detaily dnešnej Dúbravky vznikol ešte v roku 2021, keď trávila čas doma počas pandémie a kedy vznikla prvá fotografia zo série, ktorá bola uverejnená vo výbere editorov súťaže Lensculture HOME '21. Projekt dokazoval, ako sa spoločenské a ekonomické

zmeny po roku 1989 premietli do konkrétnej vrstvy každodenného priestoru a ako sa z pôvodnej architektonickej uniformity stala pestrá mozaika.

Podujatie sa konalo s podporou mestskej časti Bratislava - Dúbravka a Domu kultúry Dúbravka.(red)

Najlacnejšia energia je tá, ktorú nie je potrebné vyrobiť

Modernizácia, ktorá zahreje

Ako šetriť energie aj peniaze? Aká bude blížiaci sa vykurovací sezóna. Porozprávali sme sa s MAREKOM CHRASTINOM, obchodným riaditeľom MH Teplárenský holding. Predstavil najnovšie projekty teplárne na Poliankach, aj aktuálny vývoj cien. Radí, že pri odbere tepla a teplej vody stačí pozmeniť návyky a neplytváť - energiu máme vo svojich rukách.

Blíži sa vykurovací sezóna, na čo by sme sa mali v súvislosti s cenami pripraviť?

Najväčší vplyv na cenu tepla majú náklady na zabezpečenie paliva. V prípade Bratislavy ide v prevažnej miere o zemný plyn. Aktuálne je cena tepla pre domácnosti už tretí rok limitovaná a dotovaná zo strany štátu. Súčasná cena tepla preto neodrážajú reálne náklady spojené s jeho výrobou a dodávkou. Pre MHTH je rok 2025 špecifický navyše v tom, že podľa nariadenia vlády nemáme nárok na dotácie od štátu, preto nepokryté náklady na zastropované ceny pôjdu na vrub zníženia nášho hospodárskeho výsledku. Pre rok 2026 vláda zvažuje zavedenie adresného systému kompenzácií, avšak mechanizmus a celkové dopady na koncové ceny odberateľov nie sú aktuálne známe. Platí však, že pokiaľ by sme prešli na reálne náklady bez energopomoci, skutočné ceny tepla by boli rádovo o desiatky percent vyššie.

MH Teplárenský holding, a.s. (MHTH) spolupracuje s materskými školami v Dúbravke pri tepelnom komforte ako konkrétne?

Pred začiatkom vykurovacej sezóny 2024/2025 sme v materských školách na Sekurisovej a Ušiakovej ulici inštalovali systém na nastavovanie a monitorovanie teplôt v jednotlivých miestnostiach. Na vykurovacích telesách boli osadené programovateľné termostatické hlavice s možnosťou regulácie prietoku a vo vykurovaných miestnostiach zasa regulačné jednotky, ktoré ich ovládajú. Cieľom bolo zníženie spotreby tepla na vykurovanie s možnosťou individuálneho nastavenia útlmov v jednotlivých miestnostiach. Za prvé tri mesiace prevádzky sa nám podarilo znížiť spotrebu tepla o 22 až 32 %. Počiatočná investícia sa tak mestskej časti vráti za menej ako 5 rokov. Nový systém regulácie vykurovania sa ukázal ako efektívne a udržateľné riešenie, preto ho rozširujeme aj v MŠ Švantnerova a Galbavého.

V lokalite Bratislava – západ bola v roku 1969 postavená výhrevňa a v roku 1979 bola ukončená výstavba parného kotla a turbíny, čím bola vybudovaná Tepláreň – západ na Poliankach. Ako funguje tepláreň na Poliankach dnes?

Napriek tomu, že prevádzkujeme aj časť pôvodnej technológie, tepláreň priebežne modernizujeme a zdokonaľujeme podľa najnovších trendov. Aktuálne prebieha projekt výstavby akumulátora tepla. Nový systém bude zabezpečovať akumuláciu tepla v čase, keď nie je požiadavka na dodávku tepla alebo teplej vody, ale len elektriny. Zabezpečí aj teplo na

vykrytie ranných a večerných zvýšených nárokov v odbere tepla. Na tento projekt sme získali dotáciu z Modernizačného fondu.

Nielen v súvislosti s cenami, ale aj ohľaduplnosti k životnému prostrediu by mali ľudia šetriť, máte dobré rady, odporúčania, ako môže bežný užívateľ racionálne využívať teplo, šetriť? Ako správne a optimálne nastaviť teplotu v byte?

Stále platí, že najlacnejšia energia je tá, ktorú nie je potrebné vyrobiť. Pri odbere teplej vody môžu odberatelia skrátiť čas sprchovania, používať úsporné sprchové hlavice a vypínať vodu pri mydlení. Používanie umývačky riadu je v porovnaní s ručným umývaním ekonomickejšie aj ekologickéjšie. V prípade bytových odovzdávacích staníc navrhujem optimalizovať teplotu vody. Počas vykurovacej sezóny znížiť vnútornú teplotu v byte o 1 °C, čo vedie k úsporám energie až o 6 %. Správne využívať termostatické hlavice na radiátoroch, vetrať krátko, ale intenzívne. Odvzdušniť radiátory pri zahájení vykurovacej sezóny. V izbách stačí teplota 21 °C, pre zdravý spánok sa odporúča 18 °C. Počas dňa len temperovať - pri odchode z bytu radiátory nevypínať úplne, vykúriť chladné priestory je totiž nákladnejšie. Radiátory neprekrývať textíliami ani nábytkom, a tým zabezpečiť optimálne prúdenie vzduchu. Udržiavať v byte ideálnu vlhkosť, počas zimy je to na úrovni 50 až 60 %.

Mladá Dúbravčanka Ninka Hutňanová so striebornou tretrou

Mimoriadny atletický talent zo Sokolíčky

Pred letnými prázdninami parádny spôsobom reprezentovala slovenskú atletiku a dúbravský klub Hraj na tie nohy Ninka Hutňanová. Vo finále Čokoládovej tretry finišovala v pretekoch na 200 metrov v kategórii 8- a 9-ročných dievčat na skvelom druhom mieste.

Finálové preteky populárneho podujatia Čokoládová tretra pre atletické talenty sa tradične konajú v predprograme ostravského mítingu Zlatá tretra. Deti a ich tréneri mali teda opäť možnosť na vlastné oči sledovať svoje veľké atletické vzory – napríklad olympijského víťaza a svetového rekordéra v skoku o žrdi Armanda „Monda“ Duplantisa.

Ninka sa prebojovala do veľkého finále „čokotretry“ cez slovenské v Košiciach a cez ostravské semifinále. V ňom potom nestačila iba na českú víťazku Amáliu Horčíčkovú, ale aj tak sa mohla tešiť z osobného rekordu 30,60 s. "Ninka je žiačkou Základnej školy Sokolíkova, trénuje v HNTN asi rok a je to prirodzený talent, aký sa objaví raz za desaťročie. Sme na ňu patrične pyšní a sme radi, že spolu kráčame po správnej ceste," povedal vedúci klubu HNTN Radek Šatka.

Za druhé miesto dostala Ninka krásnu a najmä sladkú odmenu – tretru celú z čokolády!

V štyroch mu učarovali sláčiky

Od malička túžil hrať na violončele. Prvé dostal na Vianoce ako 4-ročný. Šimon Černý je veľkým hudobným talentom a žiakom Základnej umeleckej školy Eugena Suchoňa v Dúbravke. Pani učiteľka Michaela Besedová sa ho ujala, keď mal 4,5 roka.

Šimon Černý pochádza z hudobníckej rodiny. Mama je koncertná majsterka violončiel v SND, otec kontrabasista. Hudbe sa venujú aj starí rodičia. Šimonkovým korepetítorom je učiteľ Vladyslav Panchenko. Zúčastnil sa interpretačných kurzov pod vedením P. Nouzovského, Á. Jávorkaia, J. Pospíšila. A toto leto aj violončelových kurzov v Českom Krumlove pod vedením M. Škampu. Jeho najväčší úspech v uplynulom školskom roku je 2. miesto v II. kategórii na medzinárodnej Heranovej violončelovej súťaži v máji v Ústí nad Orlicí, kde získal aj mimoriadnu cenu poroty, a to možnosť vystúpiť na letnom Hudobnom festivale Znojmo v Čechách – na koncerte Malých géniov – cena pre I. a II. Kategóriu.

(red)